

ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΠΑΡΑΘΥΡΟΥ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΕΚΤΥΠΩΣΗ**ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΓΓΡΑΦΟΥ****ΑΡΙΘ.: 1585/07 Βλέπετε το πλήρες κείμενο****Ειδος Εγγράφου: ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ****Αρχή έκδοσης: ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ****ΦΕΚ:****Μέγεθος κειμένου: 26 KB****Αριθμός 1585/2007****ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ****ΤΜΗΜΑ ΣΤ'****ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ****ΝΟΜΟΤΕΛΕΙΑ**

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 11 Δεκεμβρίου 2006, με την εξής σύνθεση: Θ. Χατζηπαύλου, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του ΣΤ' Τμήματος, Στ. Χαραλάμπους, Κ. Ευστρατίου, Σύμβουλοι, Β. Ραφτοπούλου, Κ. Φιλοπούλου, Πάρεδροι. Γραμματέας η Β. Ραφαηλάκη, Γραμματέας του ΣΤ' Τμήματος.

Για να δικάσει την από 10 Νοεμβρίου 1997 αίτηση:

των Υπουργών: 1) Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και 2) Οικονομικών, οι οποίοι παρέστησαν με τον Χρήστο Μητκίδη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

κατά της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «.....», που εδρεύει στην Πάτρα, οδός ....., η οποία παρέστη με τον δικηγόρο Ιωάννη Γαλενιανό (Α.Μ. 9224), που τον διόρισε με ειδικό πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή οι Υπουργοί επιδιώκουν να αναιρεθεί η υπ' αριθμ. 892/1996 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Πατρών.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Συμβούλου ΣΤ. Χαραλάμπους.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον αντιπρόσωπο των Υπουργών, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τον πληρεξούσιο της αναιρεσίβλητης εταιρείας, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέψη κατά το Νόμο

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την οποία δεν απαιτείται καταβολή τελών και παραβόλου, ζητείται η αναίρεση της υπ' αριθμ. 892/1996 αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου Πατρών με την οποία έγινε εν μέρει δεκτή προσφυγή της αναιρεσίβλητης εταιρείας, επί διαφοράς που ανέκυψε κατά την εκτέλεση δημοσίου έργου και υποχρεώθηκε το Ελληνικό Δημόσιο να καταβάλει σ' αυτήν το ποσόν των 2.497.514 δραχμών.

2. Επειδή, στη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 5 του π.δ/τος 609/1985 (φ. 223) ορίζονται τα ακόλουθα: «Στις τιμές του προϋπολογισμού και του τιμολογίου τόσο της υπηρεσίας όσο και της προσφοράς περιλαμβάνεται κάθε σχετική δαπάνη όπως και τα γενικά έξοδα και όφελος της εργοληπτικής επιχείρησης. Αν γίνεται ρητή μνεία στα σχετικά τεύχη μπορεί να διαχωρίζονται οι τιμές και για τα γενικά έξοδα και το όφελος να προστίθεται στο τέλος ποσοστό που ορίζεται σε 18% για έργα που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων ή άλλες πηγές με ανάλογες απαλλαγές και σε 28% για τις άλλες περιπτώσεις». Εξ άλλου, το άρθρο 6 του π.δ/τος 93/1991 (φ. 43) όρισε ότι «για την εφαρμογή του β' εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 5 του Π.Δ. 609/1985 ορίζεται το ποσοστό για γενικά έξοδα και όφελος του εργολάβου σε 18% για όλες τις περιπτώσεις». Τέλος, το άρθρο 3 του π.δ/τος 696/1974 (φ. 301), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του π.δ/τος 515/1989 (φ. 219), ορίζει στην παρ. 1 τα ακόλουθα: «Ο προϋπολογισμός με τον οποίο υπολογίζεται η αμοιβή κάθε έργου είναι αυτός που εξάγεται με τις ποσότητες όλων των κονδυλίων αυτού, όπως αυτός εγκρίνεται από τον εργοδότη, σύμφωνα με την αναλυτική προμέτρηση και με τις τιμές μονάδας εργασιών . . . Σε περίπτωση μη ύπαρξης εγκεκριμένης ανάλυσης τιμών για ορισμένες εργασίες η τιμή των εργασιών αυτών υπολογίζεται με νέες τιμές που συντάσσει ο ανάδοχος, σύμφωνα με τις περί εκτελέσεως δημοσίων έργων διατάξεις και όπως αυτές οι τιμές θα εγκριθούν από τον εργοδότη. Στον παραπάνω προϋπολογισμό, που δηλώνει το κόστος του έργου, δεν προστίθεται

ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους εργολάβου ούτε και αφαιρείται τυχόν έκπτωση δημοπρασίας».

3. Επειδή, εν προκειμένω, με την προσβαλλόμενη απόφαση έγιναν δεκτά τα ακόλουθα: Η αναιρεσίβλητη εταιρεία ανέλαβε, ύστερα από δημοπρασία που έγινε στις 24.9.1992, την εκτέλεση του δημοσίου έργου «.....». Στην επακολουθήσασα, από 15.1.1993, σχετική σύμβαση αναφερόταν ότι η εργολαβία διέπεται και από τους όρους της ειδικής συγγραφής υποχρεώσεων (ΕΣΥ), στο άρθρο 26 της οποίας προβλέπεται ότι: «1. Το ποσοστό στα γενικά και επισφαλή έξοδα, όφελος εργολάβου κ.λπ. είναι δέκα οκτώ στα εκατό (18%) της αξίας των εργασιών, που υπολογίζεται με βάση τις τιμές του συμβατικού τιμολογίου και των νέων τιμών μονάδας . . .». Με εντολή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας του έργου συντάχθηκαν από ιδιώτες μελετητές, με μέριμνα της αναδόχου εταιρείας (αναιρεσίβλητης), συμπληρωματικές μελέτες, στους μελετητές δε αυτούς κατεβλήθη το ποσόν των 13.875.083 δρχ., χωρίς όμως να καταβληθεί στην ανάδοχο ποσοστό 18% επί του ποσού αυτού, για γενικά έξοδα και όφελος εργολάβου. Η αναιρεσίβλητη με αίτησή της προς τη Διευθύνουσα Υπηρεσία ζήτησε να της καταβληθεί το σχετικό ποσόν. Η αίτησή της απερρίφθη όπως και η εν συνεχείᾳ ασκηθείσα σχετική ένσταση καθώς και η αίτηση θεραπείας. Ακολούθως, το δικάσαν δικαστήριο ενώπιον του οποίου ήχθη η διαφορά, έκρινε, με την προσβαλλόμενη απόφασή του, ότι επί του ως άνω ποσού των 13.875.083 δρχ., έπρεπε να υπολογισθεί και να καταβληθεί στην αναιρεσίβλητη ποσοστό 18% για γενικά και επισφαλή έξοδα, όφελος εργολάβου κ.λπ., διότι, σύμφωνα με τα συμβατικά τεύχη, το ποσοστό 18% υπολογίζεται επί της δαπάνης κατασκευής του έργου στην οποία περιλαμβάνεται και το ανωτέρω ποσόν που καταβλήθηκε, με μέριμνα της αναδόχου, στους μελετητές μηχανικούς, για την εκπόνηση των συμπληρωματικών μελετών, που η ανάδοχος δεν είχε συμβατική υποχρέωση να συντάξει.

4. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι η ανωτέρω κρίση του δικάσαντος δικαστηρίου δεν είναι νόμιμη καθ' όσον, εν προκειμένω, οι επίμαχες μελέτες συντάχθηκαν και η σχετική αμοιβή υπολογίσθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ/τος 696/1974, βάσει του οποίου οι σχετικές τιμές καθορίζονται άνευ συνυπολογισμού ποσοστού εργολαβικού οφέλους ή γενικών εξόδων εργολάβου, ταύτα δε είχαν προβληθεί με το σχετικό υπόμνημα του Δημοσίου ενώπιον του εφετείου και δεν ελήφθησαν υπ' όψιν. Ειδικότερα, το Δημόσιο, με το από 27.9.1996 υπόμνημά του ενώπιον του εφετείου, υποστήριξε ότι στην προκειμένη περίπτωση οι αμοιβές των μελετητών υπολογίσθηκαν βάσει των διατάξεων του π.δ/τος 696/1974 όπου δεν προβλέπεται όφελος εργολάβου κ.λπ. επί των αμοιβών των μελετητών και ότι «το ποσοστό του 18% για γενικά και επισφαλή έξοδα, όφελος του εργολάβου κ.λπ. υπολογίζεται επί της αξίας των εργασιών και γίνεται με βάση τις τιμές του συμβατικού τιμολογίου . . (ίδε άρθρο 26)».

5. Επειδή, όπως κρίθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση, το επίμαχο ποσοστό 18% υπολογίσθηκε ως οφειλόμενο στην αναιρεσίβλητη, στα πλαίσια της κατά το π.δ. 609/1985 καταρτισθείσης συμβάσεως, όπου το άρθρο 26 της, εχούσης εν προκειμένω εφαρμογή, ειδικής συγγραφής υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.), το οποίο επεκαλέσθη, κατά τα άνω, ενώπιον του εφετείου και το Δημόσιο, ορίζει ότι το ποσοστό αυτό υπολογίζεται επί της αξίας των εργασιών με βάση τις τιμές του συμβατικού τιμολογίου. Ειδικότερα, κατά τα ανελέγκτως γενόμενα δεκτά υπό του εφετείου, στα πλαίσια εκτελέσεως της ως άνω συμβάσεως, με μέριμνα της αναδόχου εταιρείας συνετάχθησαν από ιδιώτες μηχανικούς συμπληρωματικές μελέτες που κρίθηκαν αναγκαίες για την ολοκλήρωση και τεχνική αρτιότητα του έργου, στους οποίους κατεβλήθησαν οι συγκεκριμένες αμοιβές χωρίς όμως να καταβληθεί στην ανάδοχο το προβλεπόμενο από την ανωτέρω διάταξη του άρθρου 26 της Ε.Σ.Υ. ποσοστό 18% επί του ποσού των εν λόγω αμοιβών που αποτελούσε την αξία των εργασιών. Υπό τα δεδομένα αυτά, νομίμως κρίθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι έπρεπε να υπολογισθεί και να καταβληθεί στην αναιρεσίβλητη ποσοστό 18% για γενικά και επισφαλή έξοδα, οφελος εργολάβου κ.λπ., σύμφωνα με τα οριζόμενα στα συμβατικά τεύχη της επίμαχης εργολαβίας, καθ' όσον η δαπάνη για την εκπόνηση των ως άνω συμπληρωματικών μελετών εμπίπτει στην κατά το άρθρο 5 παρ. 4 του π.δ. 609/1985 δαπάνη κατασκευής του δια της ως άνω συμβάσεως ανατεθέντος στην αναιρεσίβλητη έργου. Συνεπώς ο σχετικός λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος καθώς και η κρινόμενη αίτηση στο σύνολό της.

Διά ταύτα

Απορρίπτει την κρινόμενη αίτηση.

Επιβάλλει στο Δημόσιο τη δικαστική δαπάνη της αναιρεσίβλητης εταιρείας ανερχόμενη στο ποσό των τετρακοσίων εξήντα (460) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 12 Δεκεμβρίου 2006 και 29 Μαΐου 2007 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 4ης Ιουνίου 2007.

Ο Πρόεδρος του ΣΤ' Τμήματος Η Γραμματέας του ΣΤ' Τμήματος

Θ. Χατζηπαύλου Β. Ραφαηλάκη

© Νομοτέλεια, Ηπείρου 13, Αθήνα, τηλ. 210 8227952, fax 210 8843339,
support@nomotelia.gr

7. Οι λογαριασμοί συντάσσονται πάντοτε ανακεφαλαιωτικοί και για την πληρωμή συνοδεύονται μόνο από ανακεφαλαιωτικό συνοπτικό πίνακα των εργασιών που εκτελέσθηκαν απ' την αρχή του έργου, τα παραστατικά στοιχεία των τυχόν απολογιστικών εργασιών, το συνοπτικό πίνακα του υπολογισμού της αναθεώρησης και από τις αποφάσεις που αναγνωρίζουν αποζημιώσεις ή επιβάλλουν ποινικές ρήτρες ή περικοπές ή άλλες απαιτήσεις του εργοδότη. Από κάθε νεότερο λογαριασμό αφαιρούνται τα ποσά που πληρώθηκαν με τους προηγούμενους λογαριασμούς.

8. Οι λογαριασμοί υποβάλλονται στη διευθύνουσα υπηρεσία που τους ελέγχει και τους διορθώνει, αν είναι ανάγκη, μέσα σε ένα (1) μήνα. Αν ο λογαριασμός που έχει υποβληθεί έχει ασάφεις ή ανακρίβεις, σε βαθμό που να είναι δυσχερής η διόρθωσή του, η διευθύνουσα υπηρεσία, με διαταγή της προς τον ανάδοχο, επισημαίνει τις ανακρίβειες ή ασάφειες που διαπιστώθηκαν από τον έλεγχο και παραγγέλλει την ανασύνταξη και επανυποβολή του. Στην περίπτωση αυτή η οριζόμενη μηνιαία προθεσμία για τον έλεγχο του λογαριασμού αρχίζει από την επανυποβολή, ύστερα από την ανασύνταξη από τον ανάδοχο. Ο έλεγχος του λογαριασμού μπορεί να γίνει από συνεργείο της υπηρεσίας, στο οποίο συμμετέχει ο επιβλέπων το έργο. Ο επιβλέπων υπογράφει το λογαριασμό, βεβαιώνοντας έτσι ότι οι ποσότητες είναι σύμφωνες με τις επιμετρήσεις και τα επιμετρητικά στοιχεία, οι τιμές σύμφωνες με τη σύμβαση και τις σχετικές διατάξεις και γενικά ότι έχουν διενεργηθεί στο λογαριασμό όλες οι περικοπές ή εκπτώσεις ποσών, που προκύπτουν από το νόμο και την εφαρμογή της σύμβασης. Ο λογαριασμός, μετά τον έλεγχο, εγκρίνεται από τη διευθύνουσα υπηρεσία και έτσι εγκεκριμένος αποτελεί την πιστοποίηση για την πληρωμή του αναδόχου. Η έγκριση του λογαριασμού από τη διευθύνουσα υπηρεσία είναι δυνατή και χωρίς την υπογραφή του επιβλέποντα.

9. Αν η πληρωμή ενός λογαριασμού καθυστερήσει χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου, πέρα του διμήνου από την υποβολή του, οφείλεται, αν υποβληθεί έγγραφη όχληση και από την πμερομηνία υποβολής της, τόκος υπερημερίας που υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 4 του ΠΔ 166/2003 (ΦΕΚ Ά'38) και ο ανάδοχος μπορεί να διακόψει τις εργασίες, αφού κοινοποιήσει στη διευθύνουσα υπηρεσία ειδική έγγραφη δήλωση.

10. Για την πληρωμή της δαπάνης κατασκευής του έργου επιτρέπεται πάντοτε η έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής, χωρίς να εφαρμόζεται στην περίπτωση αυτή άλλη σχετική γενική ή ειδική διάταξη.

11. Επιτρέπεται η εκ μέρους του αναδόχου του έργου εκχώρηση χρηματικής απαίτησης, για την οποία έχει συνταχθεί και εγκριθεί πιστοποίηση εκ της κατασκευής έργου, σε αναγνωρισμένες τράπεζες ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή προμηθευτές υλικών και μηχανημάτων για την εκτέλεση του έργου εκ του οποίου προέρχεται η απαίτηση ή εργάτες και υπαλλήλους που χρησιμοποιήθηκαν ή χρησιμοποιούνται για την κατασκευή του.

Για την κατάσχεση και εκχώρηση του εργολαβικού ανταλλάγματος, εφαρμόζονται οι ισχουσσες διατάξεις. Κατ' εξαίρεση κατά της απαιτήσεως του εργολαβικού ανταλλάγματος, μπορεί πάντα να συμψφίζονται εκκαθαρισμένες απαιτήσεις του κυρίου του έργου κατά του αναδόχου, προερχόμενες από την εκτέλεση άλλων έργων και μέχρι ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) από κάθε πιστοποίηση του εκτελούμενου έργου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε., μπορεί να ορισθεί η δυνατότητα και η διαδικασία εκχώρησης από μέρους του αναδόχου απαίτησης από εγκεκριμένη πιστο-

ποίηση ή μέρους της προς τον κύριο του έργου για την εξόφληση οποιασδήποτε οφειλής του προς αυτόν.

12. Όλες οι πληρωμές που γίνονται στον ανάδοχο κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου με βάση τις πιστοποιήσεις αποτελούν πάντοτε καταβολές έναντι του εργολαβικού ανταλλάγματος που εκκαθαρίζεται μετά την οριστική παραλαβή.

13. Μετά τη διενέργεια της προσωρινής παραλαβής ο ανάδοχος συντάσσει και υποβάλλει «προτελικό λογαριασμό», με βάση τις ποσότητες που περιλαμβάνονται στο σχετικό πρωτόκολλο. Μετά τη διενέργεια της οριστικής παραλαβής και την έγκριση του πρωτοκόλλου ο ανάδοχος συντάσσει και υποβάλλει «τελικό λογαριασμό». Για τον προτελικό και τελικό λογαριασμό εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου αυτού. Με τον τελικό λογαριασμό γίνεται εκκαθάριση του εργολαβικού ανταλλάγματος και όλων των αμοιβών απαιτήσεων που έχουν σχέση με την εκτέλεση της σύμβασης.

155. Γενικά - Η καταβολή του εργολαβικού ανταλλάγματος

Με την ανάληψη του έργου ο εργολάβος προσδοκά την απόκτηση κέρδους. Το κέρδος του εργολάβου συνίσταται στο λεγόμενο *Εργολαβικό Όφελος*, το οποίο συνυπολογίζεται με τα *Γενικά Έξοδα* («ΓΕ και ΟΕ»), τα οποία αποτελούνται από κρατήσεις και εισφορές που επιβάλλονται από το νόμο υπέρ τρίτων (ΤΣΜΕΔΕ, ΕΜΠ κ.λ.π.), τα οποία βαρύνουν μεν τον εργολάβο, πλην επιρρίπτονται στον κύριο του έργου⁴⁷⁶, αφού έχουν προϋπολογισθεί τόσο στο τιμολόγιο της υπηρεσίας όσο και στην προσφορά του εργολάβου) ως ποσοστό του εργολαβικού ανταλλάγματος.⁴⁷⁷

476. **ΣτΕ 1585/2007.** Η δαπάνη για την εκπόνηση συμπληρωματικών μελετών εμπίπτει στην κατά το άρθρο 5 παρ. 4 του ΠΔ 609/1985 δαπάνη κατασκευής του έργου και για το λόγο αυτό πρέπει να υπολογισθεί και καταβληθεί στην ανάδοχο ποσοστό 18% για γενικά και επισφαλή έξοδα, όφελος εργολάβου κ.λπ., σύμφωνα με τα οριζόμενα στα συμβατικά τεύχη της επίμαχης εργολαβίας.

477. **Γενικά Έξοδα - Εργολαβικό όφελος (Γ.Ε.- Ο.Ε.).** Σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 17 ΚΔΕ (άρθρο 5 §4 ΠΔ 609/85) κανονικά περιλαμβάνονται (ενσωματωμένα) στον προϋπολογισμό και στα τιμολόγια μελέτης και προσφοράς, εκτός αν ορίζεται ρητά στα τεύχη του διαγωνισμού, όπότε μπορεί να διαχωρίζεται το ποσοστό του (18% για έργα που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ - Προϋπ/σμού Δημοσίων Επενδύσεων - ή άλλες πηγές με ανάλογες απαλλαγές και 28% στις λοιπές περιπτώσεις). Τα ΓΕ-ΟΕ αποκτούν ιδιαίτερο ρόλο στο σύστημα υποβολής προσφορών του άρθρου 9 ΚΔΕ (11 του ΠΔ 609/85 - μειοδοσία στο ποσοστό οφέλους απολογιστικών εργασιών) και γενικά σε κάθε περίπτωση εκτέλεσης εργασιών με το απολογιστικό σύστημα, δηλαδή στις περιπτώσεις του άρθρου 55 ΚΔΕ (42 του ΠΔ 609/85). Ιδιαίτερα στην περίπτωση της παρ. 10 του ως άνω άρθρου, κατά το οποίο αν κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου προκύψει ανάγκη εκτέλεσης εργασιών με το απολογιστικό σύστημα, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τις εκτελέσει κατόπιν ειδικής εντολής της ΔΥ, όπότε καταβάλλεται η πραγματική δαπάνη που αποδεικνύει ο ανάδοχος χωρίς την έκπτωση της δημοπρασίας και επιπλέον ΟΕ με την ρητή ή τεκμαρτή (ανάλογα με το εφαρμοσθέν κατά τη δημοπρασία σύστημα) έκπτωση της δημοπρασίας. Ιδιαίτερη μνεία των ΓΕ και ΟΕ γίνεται στο άρθρο 53 παρ. 5 του ΚΔΕ (40 §4 του ΠΔ 609/85), κατά το οποίο σε υλικά που εισκομίζονται στο εργοτάξιο